

03980200110023
RPW/32645/2018 P
2018-11-14

Warszawa, 09 listopada 2018 r.

DUS.II.0702.18.2018.BB

**Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku,

Odpowiadając na pismo z dnia 3 października br. znak: BPS/043-65-1894-MRPPS/18, przy którym przekazany został tekst oświadczenia złożonego przez Pana Senatora Czesława Reszkę podczas 65. Posiedzenia Senatu RP w dniu 28 września br., uprzejmie wyjaśniam, co następuje.

W obowiązującym od dnia 1 stycznia 1999 r. stanie prawnym uregulowanym przepisami ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2018 r. poz. 1270, z późn. zm.) obowiązuje zasada, zgodnie z którą w podstawie wymiaru świadczeń emerytalno – rentowych uwzględnia się przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe z okresu odpowiednio wskazanych lat kalendarzowych przez osobę zainteresowaną.

W podstawie wymiaru świadczeń nie może być pominięta wartość świadczeń w naturze, która stanowiła podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne do dnia 31 grudnia 1998 r., jak też stanowi podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie emerytalne i rentowe.

Od dnia 1 stycznia 1999 r. nie są stosowane przepisy rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz. U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63, z późn. zm.) w zakresie nie uwzględniania w podstawie wymiaru świadczenia wynagrodzenia w naturze lub jego ekwiwalentu ponieważ wymienione na wstępie przepisy ustawy nie przewidują możliwości wyłączenia z podstawy wymiaru świadczeń wynagrodzeń w naturze lub jego ekwiwalentu objętych składką.

W sprawie przedstawionej w oświadczeniu złożonym przez Pana Senatora Czesława Reszkę podczas 65. Posiedzenia Senatu RP w dniu 28 września br. wyjaśnienia Panu Marszałkowi przedstawił Prezes Zakładu Ubezpieczeń Społecznych w piśmie z dnia 2 listopada br. znak: 992700/610/132/2018-SEG-7207/EK. (Kopia w załączeniu)

Jednocześnie uprzejmie informuję, że podzielam wyjaśnienia przedstawione przez Prezesa Zakładu Ubezpieczeń Społecznych.

Z wyrazami szacunku

z up.

MINISTER
Marek Zieliński
PODSEKRETARZ STANU

992700/ 610/132/2018-SEG-7207/EK

**Pan
Stanisław Karczewski
Marszałek Senatu
Rzeczypospolitej Polskiej**

Szanowny Panie Marszałku

W związku z pismem z dnia 3.10.2018 r., znak: BPS/043-65-1894-ZUS/18 przy którym zostało przekazane *Oświadczenie złożone przez senatora Czesława Ryszkę na 65. Posiedzeniu Senatu w dniu 28 września 2018 r.* uprzejmie informuję, iż ponowne obliczenie wysokości świadczenia poprzez uwzględnienie w podstawie jego wymiaru wartości świadczeń w naturze - zgodnie z przepisami rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 r. w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe¹ - może nastąpić wyłącznie na wniosek osoby uprawnionej.

Dodatkowo informuję, iż obowiązująca od 1.01.1999 r. ustawa z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych² wprowadziła w art. 15 generalną zasadę, iż w podstawie wymiaru emerytury lub renty uwzględnia się przeciętną podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne lub ubezpieczenia emerytalne i rentowe z wybranych przez wnioskodawcę 10 kolejnych (przypadających w ostatnim 20 – leciu) lub 20 dowolnych lat kalendarzowych. Oznacza to, iż w podstawie wymiaru świadczeń uwzględniana jest wartość świadczeń we naturze, która stanowiła podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne do dnia 31.12.1998 r., jak też wówczas, gdy stanowi ona podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe zgodnie z przepisami obowiązującymi od dnia

¹ Dz. U. z 2011 r. Nr 237, poz. 1412

² Dz. U. z 2018 r. poz. 1270 ze zm.

1.01.1999 r. - niezależnie od tego, czy pracownik zachował prawo do części świadczenia w naturze lub jego ekwiwalentu po przejściu na emeryturę lub rentę.

Jedyne ograniczenie w tym zakresie wynika z przepisów ustawy z dnia 13 października 1998 r. o systemie ubezpieczeń społecznych³, która określiła roczną kwotę podstawy wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe w danym roku kalendarzowym oraz zwolniła płatników składek z obowiązku opłacania składek na te ubezpieczenia od przychodów wypłaconych po przekroczeniu tej kwoty. Zasada ta dotyczy również wartości świadczenia w naturze, które jest przychodem stanowiącym podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe. Jeżeli od wartości świadczenia w naturze lub jej części nie została opłacona składka na ubezpieczenia emerytalne i rentowe z powodu przekroczenia kwoty rocznej podstawy wymiaru składek na te ubezpieczenia – wartości tej nie uwzględnia się również w podstawie wymiaru emerytury lub renty.

Tak więc w przypadku, gdy na podstawie przepisów obowiązujących od 1.01.1999 r. ustalono prawo do renty albo emerytury na dotychczasowych zasadach, a pracodawca w wystawionym zaświadczeniu wykazał wartość świadczenia w naturze lub jego ekwiwalent - w podstawie wymiaru emerytury lub renty została uwzględniona wartość świadczeń w takiej wysokości, w jakiej stanowiła podstawę wymiaru składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe - nawet wówczas, gdy zgodnie z regulacjami obowiązującymi u pracodawcy emeryt lub rencista zachowywał prawo do części świadczenia w naturze po przejściu na emeryturę lub rentę.

Z powyższego wynika, że nie było i nadal nie ma podstaw do odmowy uwzględnienia w podstawie wymiaru emerytury lub renty przyznawanej według dotychczasowych zasad po 31.12.1998 r. wartości świadczeń w naturze, objętych składką na ubezpieczenia społeczne, niezależnie od tego czy pracownik zachował prawo do części świadczenia w naturze bądź jego ekwiwalentu po przejściu na emeryturę lub rentę.

W stanie prawnym obowiązującym do 31.12.1998 r.⁴ warunkiem wliczenia do podstawy wymiaru świadczeń emerytalno-rentowych pełnej wartości świadczenia w naturze było

³ Dz. U. z 2017 r. poz. 1778 ze zm.

⁴ Rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 1 kwietnia 1985 r. w sprawie szczegółowych zasad ustalania podstawy wymiaru emerytur i rent (Dz. U. z 1989 r. Nr 11, poz. 63 ze zm.)

zaprzestanie pobierania świadczenia w naturze bądź jego ekwiwalentu po przejściu na emeryturę lub rentę, co potwierdzał pracodawca w stosownym zaświadczeniu. Jeżeli pracodawca stwierdził, iż pracownik nie zaprzestaje pobierania świadczenia w naturze lub jego ekwiwalentu, organ rentowy ZUS mógł uwzględnić w podstawie wymiaru emerytury lub renty tylko tę wartość świadczenia w naturze lub jego ekwiwalentu, do których zgodnie z zaświadczeniem pracodawcy emeryt lub rencista nie zachowywał prawa po przejściu na emeryturę lub rentę.

Emeryt lub rencista, który pobiera emeryturę lub rentę przyznaną przed 1.01.1999 r. może zgłosić wniosek o wliczenie świadczenia w naturze do wynagrodzeń przyjętych do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty, o ile wartość świadczenia w naturze (lub jego ekwiwalentu) nie została już wcześniej wliczona do podstawy wymiaru emerytury lub renty.

Stosownie do stanowiska zajętego przez Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej w 2003 r. powyższe uprawnienie przysługuje również osobom, które nie zaprzestały pobierania świadczeń w naturze w związku z przejściem na emeryturę lub rentę, bowiem obowiązujące przepisy gwarantują im prawo do pobierania ekwiwalentu pieniężnego (jak to ma miejsce w przypadku kolejarzy i pracowników spółek górniczych) i nie przewidują prawa do zrzeczenia się tego ekwiwalentu.

Należy jednocześnie podkreślić, iż przepisy ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych obowiązują już od ponad 19 lat. Osoby, które przeszły w tym czasie na rentę lub emeryturę mają ustaloną już podstawę wymiaru z uwzględnieniem pełnej wartości świadczeń w naturze, objętych składką na ubezpieczenia społeczne. Również - na wniosek emerytów i rencistów, którzy przeszli na emeryturę lub rentę przed 1.01.1999 r. - ZUS dokonał w wielu przypadkach ponownego ustalenia wysokości emerytury lub renty i uwzględnił w podstawie jej wymiaru wartość świadczenia w naturze w kwocie, w jakiej stanowiła ona podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne.

Jednocześnie informuję, że Zakład nie ma technicznych możliwości ustalenia listy osób, które przeszły na emeryturę lub rentę przed 1.01.1999 r. i:

- którym uwzględniono już w podstawie obliczenia emerytury lub renty wartości świadczenia w naturze w pełnej wysokości, objętej składką na ubezpieczenie społeczne, albo
- które aktualnie byłyby uprawnione do zgłoszenia wniosku o wliczenie wartości świadczeń w naturze do podstawy wymiaru emerytury lub renty.

W eksploatowanych przez Zakład systemach informatycznych nie ewidencjonuje się bowiem danych umożliwiających ustalenie grupy takich osób w powiązaniu z danymi dotyczącymi pracodawcy i składnikami, które zostały już uwzględnione w podstawie wymiaru emerytury lub renty.

Niezależnie od powyższego, jak wspomniałam na wstępie pisma, nie ma również podstaw prawnych - bez wniosku osoby zainteresowanej - dokonania ponownego obliczenia wysokości emerytury lub renty przyznanej przed 1.01.1999 r., poprzez uwzględnienie w podstawie wymiaru tego świadczenia wartości świadczeń w naturze.

z wyrazami szacunku

Gertruda Uścińska